Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

OPMERKINGEN

OVER DE

ALPHABETTEN EN PROEVEN VAN OUD JAVAANSCH SCHRIFT,

VOORKOMENDE IN DE BIJDRAGEN Deel VI, pag. 280 en volgg.

In eenige regelen ter inleiding van de alphabetten en schriftproeven, door de zorg van den Heer Keyzer overgenomen uit een handschrift van de *Royal Asiatic Society* te Londen, is voor nadere inlichting verwezen naar de beschrijving van dat handschrift, in mijn berigt over "Nog eenige bronnen voor de Taal-, Land- en Volkenkunde onzer Indische bezittingen, te Londen" (*Bijdragen*, Deel VI, pagg. 145—160).

Ofschoon nu bij die beschrijving reeds aangemerkt is, dat de bedoelde alphabetten "blijkbaar tot modellen gediend hebben voor plaat 21 van Raffles," en dat "het geheele bandje het voorkomen heeft, van opzettelijk te zijn bijeengebragt ten behoeve van het letterkundig gedeelte van Raffles' *History of Java*," zal het toch tot juiste waardering van de beteekenis der geleverde schriftproeven welligt niet overtollig zijn, te doen opmerken, dat die proeven, zooveel pl. I—VII betreft — met uitzondering van de twee opschriften van ringen op pl. VII — niet door den schrijver van 't Londensch handschrift in haar geheel aan oudere handschriften of inscripties ontleend zijn, maar bestaan uit fragmenten uit dichtwerken van zeer jonge dagteekening (1), door hem in de van elders bekende oude schriftvormen overgebragt. Die proeven kunnen dus, met de transcriptie — als men het zoo noemen wil — in gewoon Javaansch schrift, die er in het handschrift onder stond, niets *bewijzen* voor de juistheid van de bijbehoorende alphabetten, en hebben op geene andere waarde aanspraak, dan als aanvulling en toelichting op die alphabetten (2).

---

(1) De 2de strophe van pl. I vindt men terug in de door mij uitgegevene *Brâtâ-joedâ Mâtjâ-pat*, VII, 1; de beide strophen van pl. III in hetzelfde werk, XXI, 1—2; die van pl. IV, ib. IV, 6—7.

(2) In den afdruk der transcriptie zijn de volgende feilen te verbeteren: I,

Geheel anders is het gelegen met pl. VIII en IX. De eerste, in mijn exemplaar onderste boven geplaatst, geeft eene copie van de inscripties op den bekenden grooten *lingga* (*sĕlå kalanangan*, steenen symbool van voortteling) van *Soekoeh*, thans in het bezit van het *Bataviasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen*, dien men in Deel XIX der *Verhandelingen* van dat genootschap, verschenen in 1843, door Dr. van der Vlis afgebeeld, beschreven en verklaard vindt. Zijne lezing schijnt, even als die van onzen onbekenden schrijver, hoogst willekeurig, en de vertaling genoegzaam uit de lucht gegrepen. De groote overeenstemming, die nogtans tusschen beide uitleggers bespeurd wordt, ofschoon van der Vlis geene andere voorlichting had dan van den *Radĕn Ngabĕhi* RÅNGGÅ WARSITÅ van *Soerakarta*, en ons handschrift, waarschijnlijk van *Madura* afkomstig, reeds lang te voren door Raffles naar Europa moet zijn vervoerd, geeft aanleiding tot het vermoeden, dat omtrent de beteekenis der inscripties eene inlandsche overlevering bestaat, die wel eenigen grond van waarheid hebben mag. In de lezing van de twee regels, die het hoofddoel der inscripties uitmaken, bestaat geen ander wezenlijk verschil, dan dat van der Vlis voor het achtste teeken van den eersten regel leest [illegible] in plaats van [illegible] Voor het eerste woord, uit de drie eerste teekens bestaande, heeft van der Vlis op blz. 67 [illegible] maar in het *alphabetisch register*, op blz. 124, [illegible] denkelijk beiden druk- of schrijffouten voor [illegible] even als bij onzen schrijver in de herhaling op blz. 9 (288), r. 3: [illegible] voor [illegible] zoo als zijne transcriptie heeft. In die herhaling is ook in r. 5, tusschen [illegible] en [illegible] het woord [illegible] uitgevallen. — In de verklaring van diezelfde inscriptie — waarvoor men bij van der Vlis ook het Alphabetisch register dient te raadplegen — is het voornaamste onderscheid, dat van der Vlis den *tweeden* regel het *eerst* leest, en aldus uitlegt: [illegible] *scherp*, [illegible] *speer*, [illegible] *gelijk*, [illegible] *membrum virile*, [illegible] *alle*, [illegible] *die*, [illegible] *tegenkomen* (*acutum pudendi virilis simile est acuto hastae. Omnes quibus occurrit*); waaraan zich dan aansluit het eerste woord van regel 1: [illegible] *vlugten*, enz. Voorts wordt [illegible] door onzen schrijver verklaard door [illegible] d. i. *ziel en ligchaam overgeven*, natuurlijk met betrekking tot de lijdende partij; door van der Vlis waarschijnlijk ten gevolge van misvatting van dezelfde Javaansche om-

---

r. 1 v. o.: [illegible] lees [illegible] II, r. 2 v. o. [illegible] l. [illegible] III, r. 1: [illegible] l. [illegible] V, r. 6: [illegible] l°. [illegible] VI, r. 1: [illegible] l. [illegible] r. 2: [illegible] l. [illegible]

schrijving, door *leven en ligchaam overstorten*, wat dan van het handelend deel te verstaan is. — En voor [Javanese script] zoo als onze schrijver heeft, heeft van der Vlis [Javanese script] *niet*, [Javanese script] *ontbreken*, [Javanese script] *gunst*, [Javanese script] *die*, enz. (*Neque illa quâ vehitur, caret favore*).

In de lezing van het jaartal op het voetstuk stemmen beiden overeen; ook daarin, dat zij de kortere inscriptie onder het jaartal als eene omschrijving daarvan in woorden verklaren, maar verschillen aanmerkelijk in de lezing en verklaring van die woorden in het bijzonder. Volgens van der Vlis luiden zij: [Javanese script] *te zien zijn*, [Javanese script] *in beweging zijn*, [Javanese script] *vlam*, [Javanese script] *stof*.

Pl. IX, a en b, van onze fac-simile's bevat als proeve de eerste blz. uit den *Falak Boedha* — d. i. Boedhistische kalender: een naam, die er echter buiten twijfel eerst later aan gegeven is — die in 't Londensch handschrift ruim 70 blz. beslaat, en daarin uit een ouder handschrift in het oorspronkelijk karakter moet zijn overgeschreven. Reeds bij de eerste inzage kwam het mij twijfelachtig voor, of het gewoon Javaansch schrift, aan het begin van dat stuk toegevoegd, wel eene *transcriptie* zijn kon; maar het had toch ook niet het voorkomen van eene *vertaling* te zijn, en bij gemis van een alphabet van dien schriftvorm ontbrak mij toen de tijd, om de zaak nader te onderzoeken. Thans is mij gebleken, dat het inderdaad half het een en half het ander, of, zoo men wil, het een zoo min als het ander is; want de schrijver heeft over het algemeen het oorspronkelijke slechts in Javaansche letters overgeschreven, hier en daar echter het Kawi in nieuw Javaansch vertaald of omschreven, maar in beiden, naar het schijnt, meermalen misgetast ([1]). Ik laat daarom hier achter eene letterlijke transcriptie van den tekst volgen, zoo als ik meen dien te moeten lezen, voorafgegaan door die van 't alphabet, dat ik er uit afgeleid heb, en afzonderlijk wedergeef. De teekens, die daar tusschen haakjes geplaatst zijn, heb ik in het klein fragment van den tekst niet gevonden. Enkele zijn mij ook min of meer twijfelachtig gebleven, en slechts bij gissing bepaald. De lithographische uitvoering kan zeker veilig worden toevertrouwd aan den Heer Lankhout te 's Hage, die buiten de hier besprokene fac-simile's, uit hetzelfde handschrift de geheele *Bharatajoedha Kawi*, zijnde 136 blz. zeer fijn schrift, in steendruk gebragt

---

([1]) Als *drukfouten* zijn denkelijk te beschouwen: r. 3: [Javanese script] voor [Javanese script] en op de tweede blz. r. 2: [Javanese script] voor [Javanese script] [Javanese script] voor [Javanese script] r. 7: [Javanese script] voor [Javanese script] r. 5 v. o.: [Javanese script] voor [Javanese script] 4 v. o.: [Javanese script] voor [Javanese script]

heeft, en, zoover ik tot nu toe heb kunnen nagaan, daarin uitnemend geslaagd is.

Aan eene *vertaling* zal ik mij maar niet wagen, daar deze, om verstaanbaar te zijn, eene omslagtige uitweiding over inlandsche astrologie behoeven zou, die hier minder op hare plaats zou zijn. Wie met de inrigting van zulke werken eenigermate bekend is, zal in de Javaansche omschrijvingen van den zamensteller van het handschrift wel eenige verklaring vinden, die evenwel geen onbepaald vertrouwen schijnt te verdienen.

Batavia, Augustus 1863. A. B. COHEN STUART.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]